

Raadsvoorstel

Onderwerp Variantenstudie Doorfietsroute Zuidlaren-Haren

Telnr. 14 050 Bijlagen 8

Registratienummer 86719-2025

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)

Portefeuillehouder **Broeksma**

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☒ Maand 6 Jaar 2025

Raad LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

1. kennis te nemen van de variantenstudie voor de Doorfietsroute tussen Zuidlaren en Haren;
2. de voorkeursvariant voor de Doorfietsroute Zuidlaren-Haren vast te stellen;

Samenvatting

De provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Tynaarlo en Groningen hebben de afgelopen 2,5 jaar gewerkt aan de totstandkoming van de variantenstudie van een nieuwe doorfietsroute tussen Zuidlaren en Haren die aansluit op de bestaande doorfietsroute tussen Haren en Groningen. De voorliggende voorkeursvariant verbindt Haren en Zuidlaren via de Onnerweg, Scharlakenhof, het Spoorviaduct Onnen, Appelbergen, Noordlaren en Midlaren. Deze route is voor de fietser de meest directe, autoluwe en aantrekkelijke fietsroute en zal naar verwachting veel minder negatieve gevolgen voor de het omliggende landschap hebben dan andere varianten. Ter hoogte van Appelbergen kan de fietser kiezen voor een recreatieve route door Appelbergen of een altijd toegankelijke utilitaire route via Glimmen.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

De laatste jaren zijn er meerdere doorfietsroutes gerealiseerd tussen de stad Groningen en de omliggende dorpen zoals naar Winsum, Zuidhorn, Ten Boer en Roden. Ook wordt er gewerkt aan de voorbereiding voor de aanleg van (delen van) doorfietsroutes naar Assen-Groningen, Leek-Groningen en tussen Haren en Zuidlaren. De beoogde doorfietsroute tussen Zuidlaren en Haren moet aansluiten op de bestaande doorfietsroute tussen Haren en Groningen ter hoogte van de Jachtlaan. Voor dit project heeft de provincie Groningen € 4,7 miljoen euro gereserveerd.

Het doel van deze variantenstudie is om verschillende varianten voor een doorfietsroute tussen Zuidlaren en Haren te verkennen. Het realiseren van een nieuwe doorfietsroute draagt bij aan de bereikbaarheid van onze regio en onze gemeente, stimuleert gezond en duurzaam gedrag, en bevordert de kwaliteit van leven. Door een directe, veilige en comfortabele fietsroute aan te leggen, wordt het voor bewoners aantrekkelijker om langere afstanden per fiets af te leggen naar werk of school, waardoor het gebruik van de auto vermindert. Daarnaast is de landschappelijke inpassing en beleving een belangrijk aspect geweest in de variantenstudie. Het voorkomen van bomenkap is tevens een belangrijk onderdeel van de afweging.

In dit voorstel geven we advies over de resultaten van de variantenstudie voor de doorfietsroute Zuidlaren-Haren. De bijgevoegde documenten bevatten het rapport van de projectgroep over de verkenningsfase en presenteren het voorstel voor het voorkeursstracé. De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente Groningen, gemeente Tynaarlo, de provincie Drenthe en de provincie Groningen.

Naast de overwegingen op het gebied van landschap, natuur, cultuurhistorie, archeologie en verkeer, is in de verkenningsfase veel aandacht besteed om bewoners, gebruikers van het gebied, belangenorganisaties en andere stakeholders nauw hierbij te betrekken. Dit zorgvuldige proces heeft geleid tot een weloverwogen voorkeursvariant.

Kader

Bij de vaststelling van de Mobiliteitsvisie "Groningen Goed op Weg" uit 2021 heeft uw raad gevraagd om actieve mobiliteit verder te stimuleren. Er wordt ingezet op een schaa sprong voor de fiets, met meer en betere fietspaden om fietsen nog aantrekkelijker te maken, ook voor grotere afstanden. Ook het Coalitieakkoord 2022-2026 "Voor wat echt van waarde is" wordt aandacht gevraagd voor meer ruimte voor fietsers en voetgangers.

De doorfietsroute tussen Zuidlaren en Haren is onderdeel van het fietsbeleid van zowel de provincie Groningen als de provincie Drenthe. Ook de gemeente Tynaarlo heeft de doorfietsroute als wens in haar beleid opgenomen. De fietsroute is in de gemeente Groningen onderdeel van onze gemeentelijke Fietsstrategie 2015-2025 en wordt ook benoemd als fietsverbinding in het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid (door uw raad vastgesteld in 2023).

De doorfietsroute is gesitueerd in het kwetsbare bek- en esdorpenlandschap van Gorecht. In de Omgevingsvisie Levende Ruimte (2021) heeft uw raad vastgesteld om bestaande kwaliteiten te benutten en zorg te dragen voor landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het beek- en esdorpenlandschap. Daarnaast staat vermeld om de kwaliteiten van het Nationaal Park Drentsche Aa en het Unesco Global Geopark de Hondsrug te borgen. Tot slot heeft uw raad in de nota zandwegen (2023) vastgesteld dat we met de provincie Groningen zoeken naar een verantwoorde landschappelijke inpassing.

Argumenten en afwegingen

Om te komen tot een voorkeursstracé zijn verschillende varianten ontwikkeld. In grote lijnen betreft het een route langs de Onnerweg en twee routes over de Hondsrug, waarvan één via Glimmen en de andere door de Appelbergen. Het uitgangspunt van de onderzochte varianten is het opwaarderen van de bestaande fietspaden tot doorfietsroutekwaliteit, met oog voor de waardevolle omgevingskenmerken, en in beginsel zonder nieuwe doorsnijdingen in het landschap. Tevens is – mede naar aanleiding van de participatie – een zogenaamde 0+ variant onderzocht, waarbij in plaats van één specifiek fietspad, alle fietspaden gelijkmatig worden opgewaardeerd tot de kwaliteit van reguliere hoofdfietsroutes.

De voorkeursvariant sluit aan op de bestaande doorfietsroute van Groningen naar Haren. Het tracé begint op de Jachtlaan in Haren en gaat vervolgens via de Onnerweg, Geertsemaweg en Westerveen naar de kruising Viaductweg/Westerveen. Op deze kruising heeft de fietser de keuze uit twee routes: een recreatieve route via

Appelbergen (Hoge Hereweg), die het spoor oversteekt bij de spoorbrug Onnen en een fietspad van ongeveer 400 meter langs het spoor, of een altijd toegankelijke route via de Rijksstraatweg en Zuidlaarderweg, die goed toegankelijk en onderhouden is. Vanaf de kruising Zuidlaarderweg/Vogelzangsteeg vervolgt de route de kernen van Noordlaren en Midlaren, en buigt in Midlaren af naar de Esweg. De route eindigt bij de kruising Borgwallinge/Heerdelaan in Zuidlaren.

De belangrijkste argumenten voor de voorkeursvariant zijn:

- Het voorkeustracé scoort het beste op doelbereik, deze route is korter en bovendien het meest autoluw doordat kruisingen met de drukke autowegen zo veel mogelijk worden vermeden. Daardoor is deze route ook veiliger voor fietsers.
- Met het voorkeustracé verbetert de spoorwegveiligheid doordat het door medewerking van ProRail mogelijk wordt de bestaande spoorwegviaduct te benutten (bij de recreatieve route) in plaats van de bestaande gelijkvloerse spoorwegovergangen.
- De mogelijkheden voor het realiseren van een doorfietsroute via Onnen wordt sterk beperkt door de aanwezigheid van veel (monumentale) bomen en woningen langs deze route. In deze variant is geen doorfietsroute kwaliteit te behalen zonder grootschalige bomenkap.
- De 0+ variant (verbeteren alle bestaande fietspaden) levert eveneens voordelen op voor fietsers op de corridor Zuidlaren-Haren, maar is aanzienlijk duurder dan het opwaarderen van een enkele fietspad tot Doorfietsroute (1,5-2x duurder). Daarnaast is met deze variant geen sprake van een eenduidig herkenbare doorfietsroute. Bij deze 0+ variant kunnen fietsers niet de gewenste kwaliteit, het comfort en de snelheid behalen die essentieel zijn voor een doorfietsroute. Dit is een belangrijk aandachtspunt, omdat deze routes juist bedoeld zijn om fietsers vlot en zonder onderbrekingen langere afstanden te laten afleggen. Een optimale doorstroming draagt bij aan het gebruiksgemak en stimuleert het fietsgebruik als volwaardig alternatief voor andere vervoersmiddelen.
- In de voorkeursvariant kunnen fietsers ter hoogte van de Viaductweg ervoor kiezen hun route via de Rijksstraatweg te vervolgen, zowel richting Haren als Zuidlaren. Het fietspad tussen Haren en Glimmen wordt naar verwachting dit jaar nog verbeterd. Deze aanpassing sluit aan bij de wens van de omgeving om te investeren in meerdere fietsroutes.

Appelbergen

Ter plaatse van Appelbergen kan vanwege de waardevolle landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische omgevingswaarden niet worden gekozen voor één voorkeursroute, maar wordt uitgegaan van een combinatie van twee routes: de meest rechtstreekse, maar meer recreatieve route via Appelbergen en de altijd toegankelijke route via Glimmen. De Hoge Hereweg door Appelbergen is één van de oudste onverharde verbindingen over de Hondsrug en kan daarom niet gewijzigd worden in een standaard doorfietsroute.

De huidige route door Appelbergen blijft hiermee een recreatief fietspad waarvan uit dit onderzoek is gebleken dat die niet als een volwaardige doorfietsroute ingericht kan worden. Daarom nemen we als uitgangspunt dat de route een recreatieve fietsroute met utilitair medegebruik blijft zoals in de huidige situatie ook al het geval is. Daardoor blijft de zandweg in principe behouden. Dit betekent onder meer dat er in Appelbergen geen sprake zal zijn van een optimale breedte zoals op de andere deeltrajecten en dat de route in de winter niet sneeuw- en ijsvrij gehouden zal worden. Het fietspad door Appelbergen moet passen bij de kwaliteit van de omgeving (landschap, ecologie, cultuurhistorie) en krijgt een gepaste breedte. Desalniettemin zal de bestaande route sterk worden verbeterd. Speed-pedelecs, brom- en snorfietsen mogen niet van dit recreatieve fietspad gebruik maken. Het fietspad en de zandweg liggen er op dit moment erg slecht bij.

Om toch op alle momenten van de dag en het jaar een volwaardige fietsroute tussen Zuidlaren en Haren te bieden wordt naast de recreatieve route door de Appelbergen gekozen voor een alternatieve fietsroute via Glimmen/Rijksstraatweg. Op deze wijze kan de fietser zelf kiezen wat de meest logische route is, passend bij de omstandigheden van dat moment.

In de verdere uitwerking van de route door de Appelbergen zullen de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden worden bewaakt en zo mogelijk versterkt, idealiter binnen een integrale visie op het gebied. Daar waar natuurwaarden worden aangetast zal uiteraard conform de beschermingsregels van het NNN gehandeld worden. Overwegingen met betrekking tot de handhaving en monitoring van het gebruik van het gebied worden in deze fase verder uitgewerkt.

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is deels eigenaar van het fietspad door Appelbergen. Staatsbosbeheer heeft aangegeven mee te willen werken aan het onderzoek naar de verbetering van deze recreatieve route met utilitair medegebruik zonder dat deze route

een volwaardige doorfietsroute wordt. Daarom is er zoals gezegd voor gekozen om de route door Glimmen toe te voegen aan het voorkeursstracé waarmee er altijd een goede route beschikbaar is voor alle fietsers. De kwaliteit van de route door de Appelbergen zal worden verbeterd zodat deze ook geschikt blijft voor forenzen en scholieren. Uitgangspunt daarbij is dat het landschappelijke en natuurlijke karakter bewaard blijft en zo mogelijk versterkt wordt. De wijze waarop zal in de volgende projectfase in gezamenlijkheid met de provincie Groningen en Staatsbosbeheer nader worden uitgewerkt. Ook andere opgaven die in het gebied spelen zoals recreatiedruk, toegankelijkheid en parkeren worden door de projectgroep, bestaande uit de bovengenoemde overheden, in deze fase meegenomen.

Spoorwegovergang

Belangrijk onderdeel van de (recreatieve) fietsroute is het nieuw aan te leggen deel tussen het spoorviaduct Glimmen en de spoorwegovergang Hoge Hereweg. Hiermee ontstaat een directere route en neemt de veiligheid door de ongelijkvloerse spoorwegovergang toe. Met ProRail is afgesproken dit routedeel over haar grondgebied te leggen ter plaatse van de recent opgeruimde aftakking naar het rangeerterrein. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een goede inpassing. Daarbij wordt ook betrokken het verplaatsen van het verkeer van ProRail van de overgang Hoge Hereweg naar de ingang van emplacement Onnen aan de Onnerweg.

Kaart van de voorkeursvariant (oranje) met de recreatieve route door Appelbergen (zwart) en altijd toegankelijke route via Glimmen (rood)

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Omdat de beoogde doorfietsroute door een waardevol en complex gebied gaat is er een uitgebreid participatieproces doorlopen. De inhoud en opbrengst van dit proces zijn gedetailleerd weergegeven in bijlage 3 van de variantenstudie. Dit participatieproces werd afgesloten met een ter visie legging. Ongeveer 2.500 unieke gebruikers hebben via de website van de provincie Groningen kennisgenomen van de rapportage en de voorgestelde voorkeursvariant. Er zijn 39 reacties ontvangen. Reacties van de Stichting Landelijk Gebied Haren, de Fietzersbond en IVN Zuidlaren ondersteunen het voorkeurs tracé.

Gezien de ingediende visies en de getoonde belangstelling, concludeert de projectorganisatie dat er draagvlak bestaat voor het voorkeurs tracé. Desalniettemin wordt erkend dat er ook negatieve visies en zorgen zijn geuit. Deze betreffen voornamelijk het gebruik van de Appelbergen, de Dalweg en de Esweg. In de reactienota (bijlage 3d) wordt hier nader op ingegaan. Tijdens de planvormingsfase zal nadrukkelijk afstemming worden gezocht met de indieners van deze visies.

Naast de ter visie legging is er op verschillende manieren invulling gegeven aan de participatie tijdens de verkenningsfase. Zo is er op twee momenten input gevraagd van gebruikers en omwonenden, wat heeft geleid tot circa 200 reacties. Tevens zijn er drie inloopavonden georganiseerd, waar de projectorganisatie in gesprek is gegaan met ongeveer 150 bezoekers. Er is overleg geweest met het onderwijs, waarbij gastcolleges zijn verzorgd op het Maartenscollege in Haren. Daarnaast heeft er uitgebreid overleg plaatsgevonden met stakeholders en belangenorganisaties. Tot slot heeft de projectorganisatie zich laten adviseren door een klankbordgroep. Een verslag van deze participatie is opgenomen in bijlage 3.

Financiële consequenties

Aan de Doorfietsroute Zuidlaren-Haren zijn voor de gemeente Groningen geen financiële consequenties verbonden. De provinciale staten van de provincie Groningen hebben € 4,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het deel van de doorfietsroute wat in de provincie Groningen ligt. Dit komt overeen met de raming die is gemaakt voor het project. De provincie is als trekker in principe verantwoordelijk voor de financiering van de doorfietsroutes.

Overige consequenties

Indien de Provinciale Staten van Groningen en de gemeenteraden van Tynaarlo en Groningen besluiten om de voorkeursvariant vast te stellen, kan met volgende stap, de planvormingsfase, worden gestart. In deze fase blijven de betrokken overheden nauw betrokken. Voor de uitwerking het recreatieve fietspad langs het spoor en door Appelbergen zullen ook ProRail en Staatsbosbeheer intensief worden betrokken.

Vervolg

We vragen uw raad om nu te besluiten de voorkeursvariant van de Doorfietsroute Zuidlaren – Haren vast te stellen.

Lange Termijn Agenda

De Doorfietsroute Zuidlaren-Haren staat voor Q2 (juni) op de LTA

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.